

ENERGIE
KRANTGELDERS
ENERGIEAKKOORD

11

Gemeenten maken werk van de Gelderse energietransitie

Lokale aanjagers van duurzaamheid

Quirijn Visscher

Bijna alle gemeenten hebben het Gelders Energieakkoord ondertekend. Ondanks de eensgezindheid om de transitie naar duurzame energie te versnellen, blijven gemeenten als lokale aanjagers nodig. Dat Gelderse gemeenten hun transitierol voortvarend oppakken, laten Barneveld, Nijmegen en Wageningen zien.

Nijmegen werkt al jaren aan de energietransitie. De stad wil in 2032 klimaatneutraal zijn en in 2045 energieneutraal. "De early-adopters zijn inmiddels wel bereikt", zegt wethouder Harriët Tiemens van duurzaamheid (GroenLinks). "In Nijmegen is dat een grote groep. Maar: hele wijken zijn nog niet bereikt. Daar ligt veel werk. Bovendien gaat het om meer dan burgers. Ik ben blij dat ook een bedrijf als NXP en ook de bedrijven in de Westkanaalhavens verduurzamen." Daarnaast werkt Tiemens aan aardgasvrije woonwijken: "Ik vergelijk gas verbranden met roken. Vroeger was het normaal dat iedereen een sigaretje rookte, nu niet meer." Ook helpt de gemeente energiebedrijf Engie bij de overstap van de oude kolencentrale naar de nieuwe bio-energiecentrale. Met het oog hierop stelde Tiemens oude, belemmerende regels over het hergebruik van afvalstoffen ter discussie.

'Het energieakkoord is nodig om samen het ambitieniveau omhoog te brengen'

Een goed voorbeeld waarop duurzaamheid al ingebed raakt in gemeentebestuur is de Vierdaagse van Nijmegen met de bijbehorende drukke Vierdaagsefeesten. "We ontdekken tijdens dit evenement telkens weer nieuwe innovaties op duurzaamheidsgebied", vertelt Tiemens, "zoals tijdens de laatste editie het winnen van grondstoffen uit toiletafval." Afgelopen zomer heeft de organisatie namelijk 30 duizend liter urine van de Vierdaagse laten verwerken om daar fosfaat uit te winnen. Bij grote evenementen in Nijmegen, zoals de Zevenheuvelenloop, is duurzaamheid inmiddels een vast onderdeel bij vergunningaanvragen. Het is belangrijk, meent Tiemens, om ervoor te zorgen dat er lokaal beweging ontstaat. "In Nijmegen vertalen we het Klimaatakkoord van Parijs naar concrete stadsacties op weg naar 2030."

Circulair

Net als Nijmegen kent ook universiteitsstad Wageningen veel inwoners die ontvankelijk zijn voor de energietransitie. De gemeente wil een proeftuin zijn voor innovaties. Wethouder Lara de Brito geeft praktische aanzetten naar een plaatselijke economie die draait om energiezuinigheid, herbruikbaarheid van materialen en mensenre-

ten. Illustratief hiervoor is het project met ondernemers om ledverlichting te promoten. Bij grote bouwprojecten werkt Wageningen circulair. De grondstoffen die bij herontwikkelingsprojecten vrijkomen, worden idealiter elders in de gemeente opnieuw gebruikt. De voor sommigen nog

'Met dit energieakkoord krijg je de massa die voor een transitie nodig is'

abstracte term 'circulaire economie' legt de GroenLinks-wethouder voor klimaat uit als een kwestie van pionieren. De gemeente daagt de aannemerswereld bijvoorbeeld uit met een verkeersproject: kan een nieuw kruispunt volgens circulaire principes worden gemaakt? Bovendien kiest de stad ervoor de gemeentelijke inkoop voor de volle 100 procent te doen volgens het principe van de circulaire economie. Alle ambtenaren kregen training.

De Brito wil laten merken dat duurzaamheidsbeleid meer is dan een sausje. "Het is een basis voor handelen. De gemeente heeft inkoopmacht die je kunt inzetten voor vergroening en markt-

verandering. Dat gaat verder dan het meubilair en de koffie op het stadhuis. Voor de producten die we aanschaffen, nemen we de verantwoordelijkheid over de hele keten. We kijken niet alleen naar de directe leverancier." Ook gemeenschapsgeld kan slim worden hergebruikt volgens het circulaire principe. Net als Nijmegen betaalt Wageningen de verduurzaming van gemeentelijke panden uit fondsen, waarin uitgespaarde energiekosten voor verduurzaming van weer andere panden worden ingezet.

Lokale eigenheid

Vorig jaar nam de Barneveldse gemeenteraad een energievisie aan. "Daarmee is de energietransitie niet langer het verhaal van één wethouder en drie ambtenaren", stelt wethouder Eppie Fokkema vast. Barneveldse ondernemers, dorps- en wijkplatforms en burgers worden binnenkort via campagnes verleid om te vergroenen. Ook groei-gemeente Barneveld zoekt aansluiting bij lokale eigenheid om de energietransitie te versnellen. Fokkema legt uit dat de gemeente koos voor acht tot tien concrete projecten, zoals zonnepanelen-promotie, om in 2020 al 20 procent lokaal opgewekte duurzame energie te bereiken en jaarlijks 2 procent energiebesparing. Fokkema is er nog niet uit met de een à twee mestvergistings die Barneveld wil. Een sluitende businesscase ziet hij nog niet, wel bedrijven met interesse. Ook Barneveld zou graag een aardgasvrije woonwijk ontwikkelen.

Het trotse begrip 'Barneveldse energie' staat centraal. "s Lands oudste windturbinebouwer Lagerwey ontstond in Barneveld en keerde er terug. Het bedrijf groeit hard, mede dankzij een windpark in Nijmegen. Het momentum grijpt de gemeente graag aan. "Wij zien de term Barneveldse Energie als een kans voor de versnelling in de energietransitie en voor draagvlak voor vier tot acht windtur-

'Het GEA geeft een versnelling in kennis en ervaring'

bines. De inwoners moeten voor deze turbines het initiatief nemen. Voor ons is rentmeesterschap belangrijk, de verantwoordelijkheid die je neemt voor de wereld", zegt de CDA-politicus. Maar ook het puur economische principe geldt. "Net als alle andere duurzame initiatieven moeten de windturbines wel financieel uitkunnen."

Harriët Tiemens (Nijmegen)

Lara de Britto (Wageningen)

Eppie Fokkema (Barneveld)

GEA schept het juiste klimaat

Het Gelders Energieakkoord schept een klimaat waarin de snellere energietransitie mogelijk wordt, stellen de drie wethouders. "Het energieakkoord is nodig om samen het ambitieniveau omhoog te brengen. We hebben concrete doelen nodig. Hoe kunnen we kostenefficiënt verduurzamen? De opgave is immers gigantisch", zegt Tiemens in Nijmegen. "Deelnemers met uiteenlopende achtergronden ontmoeten elkaar. Het GEA geeft een versnelling in kennis en ervaring", vult Fokkema in Barneveld aan. De Wageningse wethouder De Brito concludeert: "De winst van dit energieakkoord is dat je de massa krijgt die voor een transitie nodig is."